

Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk

nr. 10, jaargang 5, oktober 2005

Uitgave: 10 PBC's/PSO's. Redactie: Wim Keizer, tel. 023 – 5546387, e-mail wkeizer@soobbozh.nl

Van de redactie

Gaat het nu goed of slecht met de bibliotheekvernieuwing? Blijft de openbare bibliotheek het hart van de vitale democratie of is zij deze rol al lang kwijt geraakt? Levert de bibliotheekvernieuwing een soort klipper op (het mooiste en snelste zeilschip ooit gebouwd - maar helaas bij verschijnen al achterhaald door de stoomvaart) of komt er uit de *pan met erwtensoep van Ton van Vlimmeren* nog een geheel nieuw type eigentijdse openbare bibliotheek? We wachten het af. Ondertussen hier weer de broodnodige berichten. SG, PB, OCW, VNG en IPO hebben het erg druk met elkaar en met de VA's - waar gelukkig een HR bij zit - die input moeten vormen voor de MRP'n. (*oplossing: zie laatste pagina*). Er is ook weer een Monitor - dit keer *extra uitgebreid*.

Wim Keizer
19 oktober 2005

Ton van Vlimmeren: Vernieuwings- proces pan erwtensoep

"De Stuurgroep heeft niet de touwtjes in handen. Voor ons is het proces meer een pan erwtensoep, waarin af en toe een stuk worst of vlees komt bovendrijven. Op wat bovendrijft stuur je bij. Ook het bestuurlijk overleg tussen de drie koepels wordt er voorbereid. Verder zitten wij er niet als zetbazen van de achterbannen; als je in de Stuurgroep zit, helpt het als je een beetje schizofreen bent".

Dat zegt Ton van Vlimmeren, lid van de landelijke Stuurgroep Bibliotheekvernieuwing in een artikel in het IPO-orgaan *Provincies.nl* van oktober. Van Vlimmeren is directeur van de Gemeentebibliotheek Utrecht (GBU) en bestuurslid van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Hij zit namens de VOB in de Stuurgroep.

Drie rollen

Provincies.nl zegt verder:
"Van Vlimmeren heeft in drie rollen met provincies te maken. Behalve als stuurgroep lid ook als vice-voorzitter van de VOB en als directeur van de Gemeentebibliotheek Utrecht ook met zijn "eigen" provincie. "De provincies hebben hun rol serieus genomen. Ze zijn echt actor geworden. De provincie Utrecht heeft meer dan een miljoen extra op tafel gelegd, een teken dat het serieus is". Een kanttekening heeft hij ook: "De provincie is eigenlijk een overheidslaag, die van nature niet in de rol zat van procesmanager. Ze hadden daarvoor niet de mensen aan boord, waardoor er nogal wat adviesbureaus en consultants zijn ingehuurd".

Schaalgrootte PSO's

Verder: "Voor de provinciale serviceorganisaties is de vraag of dit de schaalgrootte is die past. Er zijn ook ideeën voor vier à vijf grote steunpuntorganisaties. Anders krijg je dat provinciale steunorganisaties hun diensten gaan aanbieden aan bibliotheken in andere provincies. Ik weet niet of het zo'n goed idee is dat provinciale serviceorganisaties met overheidsgeld tegen elkaar zitten te concurreren. Dat kan allemaal wat ordentelijker".

Duizend bloemen?

Met de annex op het Koepelconvenant kreeg elke provincie als aanvullende taak het maken van een "marsrouteplan" voor de inhoudelijke vernieuwing en stelselvernieuwing tot 2007. De marsrouteplannen vormen de basis voor de verdeling van het rijksbudget. Dit voorjaar hadden alle provincies hun marsrouteplan klaar. Elk plan krijgt van Procesbureau en Stuurgroep een advies voor het Ministerie van OCW. Van Vlimmeren, als Stuurgroep lid: "Moeten we daarbij denken: laat duizend bloemen bloeien? In elk geval vindt de

Stuurgroep een inhoudelijke vernieuwingsslag een belangrijk criterium. We zeggen niet over een marsrouteplan: het deugt niet, dus geef maar geen geld. Maar je kunt als Stuurgroep wel eens met een gedeputeerde gaan praten".

Gebruiker merkt nog weinig

En wat merkt ondertussen de bibliotheekbezoeker in Utrecht van het vernieuwingsproces? Van Vlimmeren: "Nog heel weinig. Daar is nog een slag te gaan. Het proces tot nu toe omvatte vooral schermutselingen achter de schermen. Maar in de fase die nu aanbreekt, gaan ze het merken".

Bij meer dan helft PSO's nieuwe directeur

Het landschap van directeuren van de 10 provinciale serviceorganisaties (PSO's) komt er binnenkort heel anders uit te zien dan thans nog het geval is. Bij 5 van de 10 is voor of op 1 januari 2006 sprake van directiewisseling, n.l. *Bibliotheekservice Fryslân, de PBC Drenthe, ProBiblio, de Zeeuwse Bibliotheek en Cubiss (v/h PBC Noord-Brabant)*. Het pas uit Symbiose gevormde *Bibliotheekhuis Limburg* heeft sinds juli een nieuwe directeur, **Lita Wiggers**. Zij was hoofd Bureau Cultuur bij de provincie Noord-Brabant.

Interimmers

Na het vertrek van Bettina de Jong ("verschil van inzicht in beleid tussen de Raad van Bestuur en de directeur") bij Bibliotheekservice Fryslân is **Jellie Tiemersma** aangetreden als interim-directeur. Zij is er tot 1 januari. Ook ProBiblio heeft een interim-directeur tot 1 januari, **Bart Drenth** van Berenschot. Zijn taak was ProBiblio te reorganiseren. Die reorganisatie is inmiddels in volle gang. Er is geworven voor een nieuwe directeur, die op 1 januari moet aantreden.

FlexToppers

De PBC Drenthe en de Zeeuwse Bibliotheek verliezen hun directeur door de Flextop. Zowel **Ria de Herder** (Drenthe) als **Truus Huisman** (Zeeland) gaan hier gebruik van maken.

Vertrekker

Dan tot slot Cubiss (v/h PBC Noord-Brabant). Directeur **Theo de Koning** is per 1 oktober naar *Xonar* vertrokken (instelling jeugdhulpverlening Limburg).

Blijvers

De vier overblijvende PSO-directeuren, die al (wat) langer meelopen, zijn: **Rob Pronk** (Biblionet Groningen), **Annemarie Kuipers** (Biblioservice Gelderland), **Chris Wiersma** (PBC Utrecht) en tot slot: **Henk Middelveld** (OBD). Henk is niet alleen de langst zittende PSO-directeur, maar waarschijnlijk de langst zittende directeur in het hele bibliotheekwerk. Op dit moment is Henk niet alleen OBD-directeur maar ook interim-directeur in de Bibliotheek Assen (i.v.m. ziekte van de directeur).

OBD streeft naar (inter)provinciale samenwerking

Het jaarverslag 2004 van de OBD meldt (tussenkopjes van mij - wk): "Er is veel tijd en energie gestoken in gesprekken met collega-instellingen in de noordelijke en oostelijke provincies in Nederland. Wij zijn deze gesprekken aangegaan omdat we willen onderzoeken wat hiervan de praktische en strategische voordelen kunnen zijn voor de Overijsselse bibliotheken. Daarbij is de insteek dat we zoeken naar het behoud van het goede (dat is de één-op-één relatie tussen de bibliotheken en de OBD en de provincie en de OBD) en de voordelen van een grotere schaal (inkoopmacht).

Friesland

De contacten met onze *Friese collega's* bleven beperkt tot een kennismaking met de nieuwe directie. Inmiddels hebben we HRM-diensten verleend aan een Fries bibliotheekcluster en werken we samen in een Fries project rond kleine kernen.

Groningen

De contacten met onze *Groningse collega's* bestonden uit twee meetings van de beide managementteams. Inmiddels ligt er een voorstel voor een netwerkachtige

samenwerking, dat in 2005 verder uitgewerkt zal worden.

Drenthe

In *Drenthe* is vooral gekeken naar samenwerking op het terrein van ICT. Mogelijk mondt dit uit in een gezamenlijk project voor zelfbediening voor de Drentse bibliotheken.

Flevoland

De individuele bibliotheken in *Flevoland* nemen bijna allemaal diensten en producten van de OBD af. De pogingen om samen te werken met het opgerichte Flevolandse Bibliotheek Bureau strandden door verschillen van inzicht van de diverse actoren in Flevoland over de toekomst van het bibliotheekwerk.

Gelderland

De samenwerking met *Biblioservice Gelderland (BSG)* kende een enigszins turbulent verloop. Hoewel het begin maart erop leek dat we het eens waren over een intentieverklaring, kon het bestuur van BSG zich uiteindelijk niet vinden in de afspraken. Op initiatief van Gedeputeerde Esmeijer van Gelderland en Gedeputeerde Kristen van Overijssel hebben de beide besturen en directies nogmaals een gesprek gevoerd. Dit heeft geleid tot een doorstart van de besprekingen. Helaas zijn ook deze gestrand. Nu op het verschil van inzicht over het verlenen van diensten in elkaars provincie. De beide provincies hebben toen het initiatief genomen om een extern bureau de opdracht te geven te verkennen of er wel een draagvlak is voor samenwerking. Deze opdracht loopt nog".

Nog geen voortgang bij SUB in Utrecht

De voortgang van het beoogde Utrechtse netwerk, belichaamd door de Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken (SUB), wil nog niet erg vlotten. Afgezien van de verschillende stadia van de basisbibliotheekvorming, speelt ICT een grote rol. De PSO heeft in april een prijs afgegeven voor ICT op grond van het eindmodel van de stuurgroep Modernisering Utrechts Bibliotheekwerk (MUB), als basis

voor verder gesprek. Daar schrokken de SUB-leden zodanig van dat ook de Gemeentebibliotheek Utrecht (GBU) (tevens voorzitter van de SUB) gevraagd is om een voorstel te doen. Beide voorstellen zijn er nu en qua prijs liggen ze dicht bij elkaar. Maar hoe nu verder in de keus tussen PSO en GBU?

PSO → GBU?

Willen de bibliotheken en de provincie de hele PSO bij de GBU onderbrengen, een gedachte die natuurlijk sinds de twee mislukte fusiepogingen nog steeds leeft. Of wordt gekozen voor het MUB-plan om ICT-onderdelen van de GBU ten behoeve van het hele netwerk bij de PSO onder te brengen? Voor definitieve oprichting van de SUB is natuurlijk van groot belang dat de SUB tot een gemeenschappelijke, voor de provincie aanvaardbare keuze kan komen, anders heeft de oprichting geen zin. De SUB moet kiezen voor de PBC/PSO of voor de GBU. Het kan echter ook zijn dat men niet tot een voorkeur komt. Insiders achten de laatste mogelijkheid nu het meest waarschijnlijk. Dan zal de provincie Utrecht er iets van moeten vinden.

Verantwoordelijkheid SUB

Centraal probleem is volgens insiders dat de SUB in het nieuwe bestel een belangrijke verantwoordelijkheid heeft, maar er nog niet in slaagt er om die waar te maken. Hierin speelt ook de (dubbel)rol van de GBU mee.

BB-vorming Utrecht

De vorming van de BB-en loopt verschillend in Utrecht. Angstel, Vecht en Venen (AVV) is klaar. Een aantal andere loopt voorspoedig. De Heuvelrug en Eemland zijn op dit moment problematisch - maar dat kan allemaal zo weer veranderen. Bij de Heuvelrug is het de vraag of er 1 of 2 BB'en komen (Veenendaal erbij of apart); in Eemland zijn er strubbelingen tussen Amersfoort enerzijds en Leusden, Bunschoten en Woudenberg anderzijds.

Zeeuwse Bibliotheek wordt stichting

In Zeeland bestaan plannen om van de Zeeuwse Bibliotheek (ZB) - thans een

gemeenschappelijke regeling van de provincie Zeeland en de gemeente Middelburg - een *stichting* te maken met 3 onderdelen:

- Service Organisatie (PSO);
- Wetenschappelijke Bibliotheek;
- Basisbibliotheek Middelburg.

Hier is echter nog niet toe besloten. Volgens ZB-directeur Truus Huisman wordt gedacht aan de genoemde onderdelen, maar zijn ze organisatorisch niet te onderscheiden. De bedoeling is wel dat ze beleidsmatig worden onderscheiden en ook dat ZB-begroting transparanter wordt t.a.v. de drie onderdelen.

Effectief en efficiënt

Tot dusver was het zo dat de subsidiegevers, provincie Zeeland en gemeente Middelburg, in een bepaalde verhouding betaalden en verantwoordelijk waren voor het totaal (dus ook de provincie voor de OB en de gemeente voor de PSO), wat volgens Truus Huisman de effectiviteit en de efficiency in hoge mate bevorderde. Sinds het proces van de bibliotheekvernieuwing, waarbij in het kleine Zeeland (net zo groot als Rotterdam-Zuid) gekozen is voor basisbibliotheekvorming in regio's, wordt gestreefd naar meer "transparantie" bij de ZB.

Netwerk Zeeland

Het Zeeuwse netwerk bestaat straks naar verwachting uit vier "basisbibliotheken" en de PSO (bij de ZB). Zeeuws-Vlaanderen is al "basisbibliotheek", de Oosterschelderegio is bezig en op Walcheren positioneren de OB Vlissingen en de OB Middelburg zich als afzonderlijke basisbibliotheken.

Werken aan getallen voor Certificering en Richtlijn

Naar aanleiding van de ledenkritiek op de notitie over certificering in de junivergadering heeft het VOB-bureau een nieuw stuk gemaakt. Alvorens dat te agenderen voor de ledenvergadering van december, wordt het getoetst in vier regionale bijeenkomsten in november.

Enkele getalsmatige verschillen en overeenkomsten tussen het oude en nieuwe (concept-)stuk - verschenen op de VOB-site www.debibliotheken.nl - zijn:

- 3% van de brutoloonsum voor opleiding en ontwikkeling blijft ongewijzigd.
- 8% van de exploitatie besteden aan innovatie wordt **5%**.
- 10 tot 15% van de collectie jaarlijks vervangen wordt **10%**.

Fictieve basisbibliotheek

Voor de Richtlijn - te vinden op www.bibliotheekvernieuwing.nl - is nog geen integrale financiële vertaling. Wel is er een globale financiële vertaling in de vorm van een *fictieve basisbibliotheek met 3 vestigingen in een gemeente van 100.000 inwoners*. Zo'n bibliotheek kost **3 miljoen**. Piet Barendse (DSP-groep) en Naomi Deegenaars (Procesbureau) hebben, met toetsing van een werkgroep van bibliotheekdirecteuren, de volgende bedragen berekend:

Funcities	Personeels-kosten	Materiële kosten	Totaal
Informatie	685.000	335.000	1.020.000
Educatie	175.000	170.000	345.000
Cultuur	360.000	265.000	625.000
Lees-bevordering	70.000	100.000	170.000
Ontmoeting	90.000	70.000	160.000
Onder-steuning	470.000	220.000	690.000
Totaal	1.850.000	1.160.000	3.010.000

Het Procesbureau meldt dat dit nog een eerste aanzet is met beperkingen. Er komt een geactualiseerde en verbeterde versie.

Instapniveau en huidige bedrag

Overigens is de globale financiële vertaling van Certificering en Richtlijn al lang gemaakt:

- De Certificeringsnormen vallen samen met het *instapniveau*. Dat zegt de Handreiking bij de Vernieuwingsagenda.
- Het Richtlijnniveau valt samen met het *huidige bedrag* dat gemeenten bijdragen. Dat zei de VNG vorig jaar november tijdens een congres in Nijmegen

241 pagina's Monitor: veel bereikt, nog veel te doen

"Het hele vernieuwingsproces heeft volgens de betrokken partijen een hoog technocratisch gehalte: er moet voor relatief weinig beschikbare middelen aan vele formele criteria en daaraan gepaard gaande verplichtingen worden voldaan. Het veld heeft het gevoel dat het budget absoluut niet in verhouding staat tot het vele werk dat er moet gebeuren. Er is op het centrale niveau te weinig gevoel voor de praktijk: waaraan hebben gemeenten en bibliotheken behoefte? Wat kan hen helpen? Welke belasting wordt hen met bepaalde voorschriften, criteria en richtlijnen opgelegd".

Dat schrijft Johanna Kasperkovitz (Beleids-onderzoek en -advies te Amersfoort) - voorheen werkzaam bij het procesbureau - in haar *Monitor Bibliotheekvernieuwing 2005 - Integrale rapportage*. Het procesbureau meldt op zijn website dat de Monitor dit jaar extra uitgebreid is omdat de oorspronkelijke convenantperiode van vier jaar afloopt. Het procesbureau vat de Monitor samen met de zin: "Er is veel bereikt, er is nog veel te doen".

Vier stukken

De Monitor is inderdaad extra uitgebreid. Het verhaal van Kasperkovitz omvat 45 pagina's. Dan zijn er 3 onderliggende stukken waar Kasperkovitz uit citeert, namelijk:

- *De Stuurgroep Bibliotheken in het vernieuwingsproces* (45 pagina's);
- *Bibliotheekvernieuwing in Nederland; Ervaringen en visies van provincies, gemeenten en bibliotheken* (114 pagina's);
- *Monitor Bibliotheekvernieuwing 2005; Een stand van zaken bij bibliotheken* (37 pagina's);

Samen dus 241 pagina's aan Monitoring, wetenschappelijk onderbouwd. De twee eerst genoemde rapporten zijn gemaakt door Dr. P.A.M. van den Akker en Drs. H.P.G.C. Senders van IVA Beleidsonderzoek en advies te Tilburg, met medewerking van Drs. N. abu Ghazaleh en Drs. M.H.L. van Tits. Het laatste rapport is gemaakt door Zosja Berdowski, Miranda Grootcholte en Ron Hoffius van Research voor Beleid te Leiden, met medewerking van IOO te Zoetermeer. Kasperkovitz heeft ook gebruik gemaakt van een rapport van Van Naem & Partners,

Notitie bevindingen hoofdlijnen marsroute-plannen

Bekend

Wie de *Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk* een beetje heeft gevolgd zal veel van wat in de rapporten staat bekend voorkomen. De draagkracht voor het proces is te gering en moet dus versterkt worden, de betrokkenheid van gemeenten is te gering en te afwachtend, de rol van de provincie als regisseur zou meer profiel moeten krijgen, de rol van VOB moet verhelderd worden, het begrip "netwerkvorming" moet verduidelijkt worden, de rol van de PBC's/PSO's - die volgens de rapporten erg onzeker zijn over hun toekomst - moet verduidelijkt worden. Het is allemaal te lezen op en te downloaden van www.bibliotheekvernieuwing.nl. Op korte termijn wordt van de hele Monitor ook een gedrukte versie gepubliceerd.

Moeizaam

Waarom gaan de basisbibliotheekvorming en de netwerkvorming in *een aantal gevallen* nogal moeizaam? De onderzoekers hebben o.a. het volgende ontdekt:

- Stadsbibliotheken geven er in meerderheid de voorkeur aan een basisbibliotheek op zichzelf te vormen. Redenen:
 - zij zien voor zichzelf geen meerwaarde in een fusie met kleine bibliotheken.
 - zij hebben geen behoefte aan een PSO, omdat zij de functies van ontwikkeling en vernieuwing liever in eigen hand houden, omdat zij de kwaliteit van de PSO niet hoog genoeg aanslaan, of omdat zij de PSO zien als een mogelijke bedreiging voor hun autonomie.
- De kleine bibliotheken van hun kant kunnen eveneens de boot afhouden, omdat zij bevreesd zijn te worden verzwolgen door een usurpator.
- In het Directeurenoverleg zien we dat grote bibliotheken de rol van de PSO beperkt willen houden, terwijl de kleinere die rol juist willen versterken. De laatste zien in de PSO een bondgenoot die hen kan beschermen tegen de overheersing door de grote stadsbibliotheek.
- Het Directeurenoverleg zal zich moeten omvormen van een plaats waar min of meer vrijblijvend wordt overlegd tot een forum waar besluitvorming plaats vindt en niet-vrijblijvende afspraken worden

gemaakt over beleid en strategisch handelen.

- Er zijn een *cohesiemodel* (bibliotheken en PSO in één netwerk) en een *marktmodel* (netwerk van bibliotheken zonder PSO; netwerk als opdrachtgever aan de PSO - dus een klant-leverancierverhouding).
- Het personeel van de bibliotheken laat de vernieuwing te gelaten en passief over zich heen gaan, stellen de provincies vast.
- Bij inhoudelijke vernieuwing neemt de PSO een sleutelrol in, maar het proces van omvorming van PBC's naar PSO's loopt te veel achter de BB-vorming aan. Hun toekomst is onzeker. In een situatie waarin mensen niet weten waar zij aan toe zijn, waarin de toekomst van de instelling waarin zij werken onzeker is en daarmee ook hun eigen toekomst in het geding is, komen mensen niet tot het maximum van hun kunnen.

VOB in rol Stuurgroep/Procesbureau?

En over landelijke betrokken partijen:

- Het mandaat van de Stuurgroep houdt 1 januari 2006 op. Mogelijk is de tijd rijp voor een opvolger met een andere opdracht of met een andere werkwijze.
- Op basis gesprek met Procesbureau: De VOB stelt zichzelf steeds meer de vraag: wat is onze rol nu precies in het kader van de bibliotheekvernieuwing? Het antwoord op die vraag kan de VOB niet alleen uit de eigen gelederen laten komen, maar zij moet daar ook de (positie van de) andere partijen bij betrekken: zij moet zich positioneren. Waar men vroeger vooral naar binnen was gericht, wordt nu een steeds zwaarder accent gelegd op externe gerichtheid en op een vraag-gerichte houding. Naar de opvatting van het Procesbureau moet de VOB functies gaan overnemen van de Stuurgroep en het Procesbureau. In 2007 moet zij dat kunnen. Dat vergt heel veel. (In politiek-bestuurlijk opzicht wil de staatssecretaris de landelijke steunfuncties gaan inperken, maar de VOB heeft een bijzondere positie gekregen. Toch is het niet geheel uitgesloten dat een deel van haar functies naar provinciale steunorganisaties gaat).

Opinie

Hoe worden de gelden versnipperd?

De 10% middelen van de OCW-Vernieuwingsimpuls die onder druk van de VNG en tegen de zin van provinciale beleidscoördinatoren zijn afgescheiden van de oorspronkelijke provinciale marsroute-gelden (4,6 miljoen in 2006 en 16,6 miljoen in 2007), hebben de naam "InnovatieStimulans Bibliotheekvernieuwing" gekregen. Dat meldt de Nieuwsbrief van het procesbureau (29 september). Aanvragen kunnen alleen worden ingediend door *gemeenten*, via de site van het procesbureau. De Stuurgroep Bibliotheken heeft een jury ingesteld.

Overzicht

Voor wie de draad kwijt is hoe het ook weer zit met de OCW-Vernieuwingsimpuls (8 miljoen in 2006 en 20 miljoen in 2007) hierbij een overzicht:

	2006	2007
1. Landelijk		
• Sturingsmiddelen (o.a. thematische vernieuwing)	700.000	500.000
• Intensivering werkprogramma	700.000	500.000
• Certificering	400.000	400.000
• Bibliotheek.nl	1.600.000	2.000.000
<i>Totaal landelijk</i>	<i>3,4 miljoen</i>	<i>3,4 miljoen</i>
2. Innovatie-Stimulans		
• Aanvragen gemeenten	427.000	1.540.000
• Kosten	33.000	120.000
<i>Totaal Stimulans</i>	<i>460.000</i>	<i>1.660.000</i>
3. Marsroute-plannen		
Groningen	187.619	651.792
Friesland	201.192	702.957
Drenthe	169.088	581.944
Overijssel	294.494	1.054.629
Flevoland	144.465	489.138
Gelderland	467.931	1.708.354
Utrecht	305.880	1.097.547
Noord-Holland	596.534	2.193.093
Zuid-Holland	766.793	2.834.834
Zeeland	148.267	503.468
Noord-Brabant	556.457	2.042.033
Limburg	301.280	1.080.212
<i>Totaal marsroute na aftrek 10% voor InnovatieStimulans</i>	<i>4.140.000</i>	<i>14.940.000</i>
Totaal 1+2+3	8 miljoen	20 miljoen

Hoe worden de marsroutegeboden aangewend? Dat kan per provincie verschillen. Van oudsher is de provincie de hoeder en stimulator van het *provinciale netwerk*, maar onder invloed van de bibliotheekvernieuwing en de sterke pressie van de VNG laten ze hun oren steeds meer hangen naar gemeenten. De VNG meldde 19 september 2005 aan haar leden: "Omdat u als gemeente de rijkssubsidie voor de vernieuwing van de openbare bibliotheek in 2006 (en 2007) *via de provincie* (cursivering van mij - wk) ontvangt, zal uw provincie u aanvullend op de berichtgeving van het landelijke Procesbureau en deze ledenbrief zo spoedig mogelijk nader informeren over de inhoudelijke, financiële en procedurele aspecten".

Het is duidelijk: de VNG ziet de rol van de provincie vooral als die van ordinar *doorgeefluik*, want in haar beleving is de Vernieuwingsimpuls gewoon geld dat de gemeente toebehoort. De brief betuigt echter toch nog enige lippendienst aan de netwerkvorming door te melden: "Overigens hebben sommige provincies met de gemeenten afgesproken dat de rijkssubsidie niet rechtstreeks naar de gemeente maar naar de basisbibliotheek *of het netwerk* gaat. Ook in die gevallen wordt van u in uw rol als opdrachtgever van het bibliotheekwerk een inhoudelijke bijdrage in de lokale Vernieuwingsagenda plus de financiële vertaling ervan verwacht".

O.a. Noord-Holland heeft in haar berichtgeving duidelijk onderscheid gemaakt tussen aanwending van gelden voor het netwerk (SOOB NH) en voor basisbibliotheken/gemeenten. O.a. Zuid-Holland heeft dat niet gedaan.

Ondersteuningsregeling BB'en

Naast de *Vernieuwingsimpuls* is er ook nog de *Ondersteuningsregeling Basisbibliotheken* (de oude "5,5-miljoenregeling", inmiddels bijna 6 miljoen).

De verdeling over de provincies is:

Groningen	334.324
Friesland	384.308
Drenthe	157.843
Overijssel	453.174
Flevoland	78.373
Gelderland	885.324
Utrecht	350.593
Noord-Holland	656.699
Zuid-Holland	1.045.817
Zeeland	206.815
Noord-Brabant	922.610

Limburg	509.014
Totaal BB-vorming	5.984.894

Het geld is bestemd voor gemeenten met 30.000 inwoners of minder die hun bibliotheek laten meedoen aan de basisbibliotheekvorming (en de eisen die daaraan gesteld zijn, zoals: instapniveau halen en personeel en/of personele taken overnemen van een PBC). Het geld is vooral bedoeld om de betrokken bibliotheken in staat te stellen zelf de directie en het werkgeverschap uit te oefenen, als vervanging voor de PBC-ondersteuning (met provinciale subsidie) op dit gebied.

Provincies die geld overhouden van de Ondersteuningsregeling voegen het bij de Vernieuwingsimpuls.

Het totale beeld dat oprijst is dat van een *geweldige versnippering* met vele, elkaar deels overlappende, elkaars deels aanvullende informatiestromen (op papier en digitaal) van Procesbureau, VNG, gemeenten, IPO en provincies.

WK

Commentaar

Stuurgroep stuurt niet

Wat ik altijd al vermoed had, wordt bevestigd door Ton van Vlimmeren, namens de Vereniging van Openbare Bibliotheken lid van de landelijke Stuurgroep: de landelijke Stuurgroep stuurt niet. Ook de Monitor bevestigt dit beeld.

Ton ziet het vernieuwingsproces als een *pan erwtensoepp*, waarin af en toe een stuk worst of vlees komt bovendrijven. "Op wat bovendrijft stuur je bij", zegt Ton. Ik zou zeggen: laat de Stuurgroep blij zijn dat er af en toe nog een stuk worst of vlees komt bovendrijven en stuur daar nu juist *niet* op bij, maar stuur bij op de bodem van de troebele pan waar de miljoenen euro's aan vernieuwingsgeld versnipperd worden.

Afkoop leenrecht

Een paar jaar geleden is er vanuit het bibliotheekveld voor gepleit de OCW-vernieuwingsgelden te gebruiken om het leenrecht (ca. 15 miljoen) in één keer af te kopen. Een *heldere* bestemming, waar het *hele bibliotheekwerk* met al zijn gebruikers

duidelijk baat bij heeft. Een bestemming ook waarbij er *geen euro* teloor gaat aan de vele onduidelijke bezigheden van ambtenaren en organisatieadviesbureaus en de vele hoeveelheden papier en digitale teksten, plannen, evaluaties en monitor-onderzoeken, die er thans uit OCW-gelden bekostigd worden.

Stuurgroep: overwin de bestuurlijke concurrentie tussen en de daarmee gepaard gaande bureaucratie van rijk, provincies en gemeenten en stuur eens *rigoureuus* bij. Laat de bibliotheekvernieuwing nu eens een voorbeeld worden van hoe het ook zou kunnen gaan met beleid van gezamenlijke overheden. *Doe eens iets verrassends*.

WK

Oplossing afkortingen pagina 1:

SG = Stuurgroep

PB = Procesbureau

OCW = Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

VNG = Vereniging van Nederlandse Gemeenten

IPO = Interprovinciaal Overleg

VA = Vernieuwingsagenda

HR = Handreiking

MRP = Marsrouteplan

Colofon

De Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk is een uitgave van de volgende 10 organisaties: Bblionet Groningen, Bibliotheekservice Fryslân, PBC Drenthe, Overijsselse Bibliotheekdienst, Biblioservice Gelderland, PBC Utrecht, ProBiblio (PSO voor Noord- en Zuid-Holland), Zeeuwse Bibliotheek, Cubiss (v/h PBC Noord-Brabant) en Bibliotheekhuis Limburg.

De relatie tussen deze 10 organisaties en de redacteur is geregeld in een redactiestatuut

Feiten en opinies

"Comment is free, but facts are sacred".

De feiten zijn de feiten. Die behoren zo correct mogelijk te worden weergegeven. Daar mag u mij op aanspreken.

Opinies, van wie dan ook, zijn maar opinies, maar wel beter naarmate ze meer op feiten steunen of althans niet met de bekende feiten in tegenspraak zijn.

Opinies mag u aanvechten. **Graag zelfs**. De bibliotheekvernieuwing verdient meer discussie in het openbaar.

Bent u het met opinies in deze Nieuwsbrief:

- helemaal niet eens;
- niet helemaal eens;
- een beetje wel eens;
- helemaal wel eens?

Laat het weten. Reacties en spontane bijdragen worden gepubliceerd. De enige eis is dat ze leesbaar zijn, niet te lang en niet in strijd met de Nederlandse Grondwet.

Ze mogen wel in strijd zijn met de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid, het Koepelconvenant, het rapport-Meijer, de rapporten van de Raad voor Cultuur, OCW-nota's, VOB-beleidsnotities, PBC-notities, WSF-notities en notities van organisatieadviesbureaus.

WK